

Parlamentaariselle Yle-työryhmälle

Aiempien leikkausten vaikutuksia Ylessä ja muissa yleisradioyhtiöissä

Parlamentaarinen Yle-työryhmä on kokouksessaan 9.2.2024 esittänyt toiveen saada tietoa, miten aiemmat leikkaukset ovat käytännössä näkyneet Ylen toiminnassa. Lisäksi kokouksessa pyydettiin tietoa myös leikkausten ja vähennysten suorista vaikutuksista ulkomailla, etenkin Norjassa, Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa.

Sisällys

1. Aiempien leikkausten vaikutuksia Ylessä	1
2. Leikkausten vaikutuksia muissa yleisradioyhtiöissä	5
2.1. BBC	6
2.2. NRK	6
2.3. SR	7
2.4. SVT	7

1. Aiempien leikkausten vaikutuksia Ylessä

Ylen määrärahan indeksikorotuksella on tarkoitus kattaa vuosittainen inflaation vaikutus ja yleinen kustannustason nousu. Ylen määrärahan indeksikorotus jäädettiin neljäksi vuodeksi, 2015–2018, jonka johdosta Ylen oli sopeutettava talouttaan noin 50 miljoonan euron edestä, jotta talous pysyi tasapainossa.

Yle on muuttanut ja uudistanut toimintaansa myös indeksien jäätymisen aikana, mikä on edellyttänyt sopeuttamista sekä olemassa olevien resurssien suuntaamista uuden tekemiseen.

Osana uudistuksia, sopeutuksia, toiminnan tehostamista ja Arto Satosen vetämän parlamentaarisen Yle-työryhmän asettamien velvoitteiden toteuttamista vuosina 2015–2018 Ylessä muun muassa:

- Aloitettiin yhtiötasoiset yt-neuvottelut ja henkilöstöä vähennettiin noin 400 henkilöttyövuoden edestä.
- Oma tuotantotyötä vähennettiin merkittävästi ja siirryttiin ostamaan tuotantopalveluita.

- Ohjelmia lakkautettiin, esimerkiksi Uusi Päivä, Ajankohtainen kakkonen, A-studion keskusteluillat.
- Lisättiin ostoja kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä, niin esitysoikeuksien hankintaa kuin tuotantojen ulkoistamista, etenkin draaman puolella.
- Yksi tv-kanava lopetettiin. Yle Teema ja Yle Fem yhdistettiin samalle tv-kanavalle.
- Toimistotiloja vähennettiin 40 %, Iso Pajan kiinteistö Helsingissä myytiin ja tilankäyttöä alueilla tehostettiin.
- Investointien määrää vähennettiin.

Media-ala ja mediankäyttö ovat olleet merkittävässä muutoksessa pitkään. Yle on aktiivisesti muuttanut toimintaansa digitalisoituvassa mediaympäristössä pysyäkseen kehityksessä mukana ja jotta se voi tehtävänsä mukaisesti palvella kaikkia suomalaisia.

Alle on kerätty tiedotteita ja uutisia aiheeseen liittyen. Kursivoidut kohdat ovat lainauksia kyseisistä julkaisuista.

Uutinen 16.2.2015: [Yle uudistaa television ajankohtaisohjelmia](#)

Ylen ajankohtaistarjonta tv:n tiistai- ja perjantai-illoissa uudistuu. Nykymuotoinen Ajankohtainen kakkonen päättyy tämän vuoden lopussa. Samalla A2-teemailtoja vahvistetaan.

Myös TV1:n perjantai-illan ajankohtaistarjonta uudistuu. Nykyisen A-studion paikalle tulee uusi ohjelma.

Torstaisin TV2:ssä lähetettävä Silminnäkiä loppuu nykymuodossa. Silminnäkiä siirtyy ensi syksystä alkaen kokonaan verkossa lähetettäväksi.

Uutinen 18.8.2015: [Ylen alueelliset tv-uutiset uuteen aikaan – Lounais-Suomen ja Hämeen uutiset aloittavat Tampereen Mediapoliksessa](#)

Ylen alueellisessa tv-uutistoiminnassa nähdään suurin muutos sitten toiminnan aloittamisen. Jutut tehdään edelleen paikallisista aiheista paikallisin voimin, mutta uutisen juontaminen ja lähettäminen keskitetään Tampereen Mediapolikseen.

Aiemmin tv-lähetyksen ohjaamiseen ja juontamiseen sidotut työntekijät Kuopiossa, Oulussa, Turussa, Lappeenrannassa, Jyväskylässä, Vaasassa ja Tampereella vapautuvat tekemään sisältöjä. Ylen aluetoiminnan työntekijämäärä ei uudistuksessa muutu.

Tiedote 22.1.2018: [Yle uudistaa aluetoimintaansa satsaamalla kenttätööhön](#)

Ylen suomenkielinen aluetoiminta uudistuu merkittävästi seuraavan kahden vuoden aikana. Uudistus keskittyy journalismiin, mutta koskettaa niin henkilöstöä, teknisiä tuotantovälineitä kuin toimitilojakin.

Käytännössä Yle siirtää toimittajia ja kuvaajia yhä enemmän kenttätööhön. Uudistus koskee kaikkia välineitä: radiota, televisiota ja verkkoa. Yle tekee sisältöjä sekä alue- että valtakunnan uutisiin kaikkialta Suomesta.

Tiedote 28.9.2016: [Yle lisää kotimaisen draaman hankintaa – Uusi päivä -sarja jatkaa vielä kaksi tuotantokautta](#)

Yle lisää kotimaisen draaman hankintaa yhtiön ulkopuolelta. Vuosina 2017–2020 Yle aikoo kohdentaa 20 miljoonaa lisäeuroa uuden kotimaisen draaman kehittämiseen ja hankintaan.

Linjaus perustuu kesäkuussa raporttinsa jättäneen parlamentaarisen työryhmän asettamaan velvoitteeseen ja sillä tulee olemaan henkilöstövaikutuksia Yleisradion omassa tuotannossa sen vähentyessä.

Yle suunnittelee nykyistä monipuolisempaa draamaohjelmistoa, joka sisältää myös säännöllisesti tehtävää lasten ja nuorten draamaa sekä kansainvälisiä yhteistuotantoja. Yhteistyössä julkisen palvelun, yksityisten tuotantoyhtiöiden ja kansainvälisten rahoittajien kesken suomalaista draamaa on tavoitteena saada nykyistä laajempaan kansainväliseen levitykseen.

Yle käynnistää uudenlaista katselua paremmin palvelevan draaman suunnittelun ja vastaa näin mediankäytön muutokseen. Uusi päivä -draama jatkaa ohjelmistossa vielä kahden tuotantokauden ajan.

Uutinen 4.5.2018: [Uusi päivä -sarjaa tuottanut Studio Mediapolis lopettaa toimintansa – kuuden viikon yt-neuvottelut päättyivät](#)

Kaikki tuotantoyhtiön 24 vakinaista työntekijää irtisanotaan.

Tiedote 20.10.2016: [Yle aloittaa merkittävän uudistusohjelman – omaa tuotantotyötä mitoitetaan pienemmäksi](#)

Yle siirtää voimakkaasti painopistettä digitaaliseen uudistumiseen ja kehittää palvelujaan ja toimintatapojaan.

Lähivuosina Yle panostaa erityisesti journalismiin, draamaan sekä lasten ja nuorten sisältöihin. Palvelukykyä verkossa kehitetään, samoin Yle Arenaa.

Yle.fi-etusivua uudistetaan erityisesti mobiililaitteilla tapahtuvaa käyttöä ajatellen.

Tuotantotyön vähentäminen tarkoittaa toteutuessaan henkilöstövaikutuksia ja yhteistoimintamenettelyjä. Yt-neuvottelujen aloittamisesta kerrotaan, kun suunnitelmat tarkentuvat lähiaikoina. Yle Tuotanto ja Design -osastot työllistävät tällä hetkellä vakituisesti 466 henkilöä, joista Helsingissä työskentelee 309 ja Tampereella 157. Ylen suunnitelmat voivat johtaa tuotantotyön vähentämiseen noin kolmanneksella.

“Ylen tuotantopalvelut on perinteisesti ollut täyden palvelun palveluorganisaatio. Rakennemuutoksella vähennämme omaa kiinteää resurssia ja täydennämme sitä tarvittaessa palveluostoilla. Näin meillä on joustavasti käytössä kulloinkin tarvittava tuotantovoima. Yksi osa suunnitelmaa on varmistaa, että Ylelle jää myös vahva, oma, osaava tuotanto”, sanoo Janne Yli-Äyhö.

“Jotta pystymme toimimaan tehokkaasti, mitoitamme Ylen tuotannon jatkuvan perustoiminnan mukaan. Kysynnän huiput sijoittuvat tyypillisesti suuriin urheilukisoihin ja muihin suuriin tuotantoihin, jolloin hankimme tarvittaessa tekijöitä Ylen ulkopuolelta”, Lauri Kivinen sanoo.

Tiedote 16.11.2016: [Yle aloittaa yt-neuvottelut Yle Tuotanto ja Design -osastolla](#)

Neuvottelujen piirissä on osaston koko toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa oleva henkilöstö, eli 439 henkilöä, joista Helsingissä työskentelee 289 ja Tampereella 150. Yhtiön suunnitelmat johtaisivat toteutuessaan enintään 145 henkilön irtisanomiseen.

Uutinen 1.2.2017: [Yle irtisanoo 63 työntekijää tuotannosta ja designista](#)

Ylen marraskuussa käynnistämien ja 25. tammikuuta päättyneiden yhteistyöneuvottelujen tuloksena Yle Tuotanto ja Design -osaston 63 työntekijää saa potkut. Lisäksi 35 lähtee eläkkeelle ja 17 jatkaa töitä muualla yhtiössä.

Tiedote 3.2.2017: [Yle aloittaa filmidigitointia ja -restaurointia koskevat yt-neuvottelut](#)

Tiedote 3.2.2017: [Yle aloittaa yt-neuvottelut julkaisut-yksikössään](#)

Neuvottelut koskevat 102 vakituisessa työsuhteessa olevaa henkilöä. Neuvottelujen piirissä olevat tehtävät ovat pääosin Ylen arkisto-,

versiointi- ja markkinointitoiminnoissa sekä radiokanavien yhteisessä puffituotannossa ja äänimaisemoinnissa.

Alustavan suunnitelman mukaan enintään 35 neuvottelujen piirissä olevista nykyisistä tehtävistä lakkaisi. Suunnitelma johtaisi toteutuessaan enintään 25 henkilön irtisanomiseen.

Uutinen 26.1.2017: [Ylen aluetoiminnan tekniset työntekijät yt-neuvotteluihin](#)

Uutis- ja ajankohtaistoiminnan alueilla teknistä työtä tekevät aloittavat yt-neuvottelut. Toimenkuvia uudistetaan ja neuvottelut voivat johtaa enimmillään kymmenen henkilötyövuoden vähennykseen.

Tiedote 25.10.2016: [Kimmo Kivelä: Ylen tehtävään kuuluu suomalaisen television kehittäminen](#)

Käynnistyvä uudistus merkitsee sitä, että Yle Teema ja Yle Fem jakavat ensi keväänä kanavapaikan ja Yle Areenaa vahvistetaan. Vaikka uudistus viekin Ylen perinteisen tv:n paletista yhden kanavapaikan ja vähentää siten jakelukuluja, syynä ei ensisijaisesti ole rahansäästö. Uudistuksessa on kyse siitä, että yhtiön resursseja käytetään tehokkaasti ja tavalla, jolla Yle voi toteuttaa yhteiskunnalta saamaansa tehtävää.

Tiedote 22.12.2016: [Ylen Iso Paja uudelle omistajalle](#)

Yle on viime vuosina vähentänyt toimistotilojaan, ja Isosta Pajasta luopuminen on luonteva askel tällä tiellä. Yle keskittyy ydintehtäviinsä, ja kiinteistökulujen karsinta on tärkeä osa resurssien hyvää hallintaa.

Myös Ylen henkilöstö on vähentynyt: työntekijöitä on nyt alle 3000, kun Ison Pajan valmistuessa vuonna 1993 yleläisiä oli lähes 5000.

2. Leikkausten vaikutuksia muissa yleisradioyhtiöissä

Parlamentaarinen Yle-työryhmä pyysi myös tietoa leikkausten ja vähennysten suorista vaikutuksista ulkomailla, etenkin Norjassa, Ruotsissa ja UK:ssa. Kerromme lyhyesti tilanteesta BBC:ssä, NRK:ssa, SR:ssä ja SVT:llä.

2.1. BBC

BBC:n lupamaksusta päättää Britannian hallitus. Vuonna 2016 se päätti, että lupamaksu nousee vuosittain inflaatiota vastaavasti. Vuonna 2022 hallitus kuitenkin päätti jäädyttää lupamaksun inflaatiokorotuksen kahdeksi vuodeksi vuoteen 2024 asti. **Tästä seuranneita säästötoimia olivat** mm. kotimaan BBC News -kanavan ja ulkomaille suunnatun BBC World -kanavan yhdistäminen, työpaikkojen vähentäminen BBC World Servicestä ja BBC Newsin tiimien ja -ohjelmien siirtäminen pois Lontoosta. BBC ilmoitti lähettävänsä vuonna 2023 noin 1000 tuntia vähemmän uusia televisio-ohjelmia osana säästötoimia. ([BBC to cut 1,000 hours of new TV programming in 2023 to save money](#) 30.3.2023.)

Joulukuussa 2023 Britannian hallitus ilmoitti että tv-lupamaksua korotetaan inflaation vaikutuksesta 10,50 punttaa, 169,50 puntaan. 6,6 % korotus oli kuitenkin vähemmän kuin BBC ennakoi, koska hallitus laski inflaation vaikutuksen eri tavalla kuin aiemmin. BBC oli ennakoinut lupamaksun nousevan inflaation vaikutuksesta noin 15 punttaa (korotus 9 %). Korotus astuu voimaan huhtikuussa 2024. Korotuspäätös ennakoitua pienemmällä summalla aiheuttaa arviolta 90 miljoonan punnan rahoitusvajeen yhtiölle, vuotuisen inflaation mukainen korotus olisi merkinnyt 1,16 miljardia punttaa lisärahoitusta.

BBC toteaa, että rahoitusvaje aiheuttaa vaikutuksia myös sisältötarjontaan. Yhtiön sisältöbudjetin pienentyminen vaikuttaa merkittävästi myös Britannian luovaan alaen. Yksityiskohtaisemmat vaikutukset voidaan vahvistaa vasta tulevien kuukausien aikana, kun yhtiö on käsitellyt budjettiaan ja rahoitusvajeen vaikutusta. BBC on kuitenkin jo ilmoittanut että esim. uutis- ja ajankohtaistoiminnan lippulaivaohjelma *Newsnightin* sisältöä muokataan, lyhennetään ja puolet sen henkilökunnasta menettää työpaikkansa.

Tiedot perustuvat julkiseen lähteeseen, johon BBC on viitannut Ylen pyydettyä siltä ajantasaista tietoa ([BBC funding: TV licence fee to rise by £10.50, government says](#) 7.12.2023). Koska tilanne on hyvin tuore, tarkempia tietoja vaikutuksista ei toistaiseksi ole tiedossa, vaan ne täsmentyvät vuoden 2024 mittaan.

2.2. NRK

Norjassa NRK joutui tekemään toimintaansa merkittäviä, ohjelmistoon vaikuttavia leikkauksia vuonna 2023, kun sen määräraha valtion budjetista jäi odotettua pienemmäksi, eikä riitä kattamaan kustannustason nousua. NRK päätti noin 25 miljoonan euron säästöohjelmasta, josta **kolmannes kohdistui henkilöstöön, noin 100 henkilötyövuoden vähennys.**

Alkuperäisestä säästöohjelmasta osa peruttiin, sillä NRK sai sittemmin kustannusten nousun vuoksi lisärahoitusta 11 miljoonaa euroa, jolla esimerkiksi

täydennettiin tv-hankintaohjelmia, joista oli leikkausten vuoksi päätetty luopua. Lisämäärärahan myötä NRK:n rahoitus kasvoi noin 2,5 prosenttia edellisvuodesta aiemman 1,4 prosentin sijaan.

Yhtiö kertoi alkuperäisen säästöohjelman yhteydessä, että **noin puolet säästöistä koskee sisällöntuotantoa**. Esimerkiksi asiaohjelmia ja draamaa vähennettiin. Säästöjen kohteena olivat kaikki genrealueet, mutta eriasteisesti – vähiten säästettiin uutisista. **Toinen puolikas säästöistä** kohdistuu hallinto- ja tukitoimintoihin, konsulttien käyttöön ja mm. investointeihin.

Tiedot perustuvat julkisiin lähteisiin ja NRK:n kanssa käytyyn keskusteluun.

Lähteet:

[Informasjon om NRKs budsjett for 2023 – NRK](#) 30.11.2022

[NRK får 130 millioner kroner ekstra fra regjeringen: - Skal komme publikum til gode | Kampanje](#) 11.5.2023

2.3. SR

Ruotsissa radiotarjonnasta vastaava yleisradioyhtiö Sveriges Radio (SR) kertoi tammikuussa 2024 säästöohjelmastaan. Sen taustalla on tarve leikata 20 miljoonaa euroa, koska yleinen kustannustaso on noussut enemmän kuin vuosittainen määrärahakorotus, joka on toimilupakaudella kiinteä.

SR:n säästöohjelmalla on sisältövaikutuksia ja useita ohjelmia lopetetaan. SR vähentää noin 180 vakituista henkilöä ja on jatkossa noin 1 800 työntekijän yhtiö. Tukitoiminnoissa SR säästää 11 % ja sisältöpuolella 7 %.

Tiedot perustuvat julkisiin lähteisiin, joihin SR on viitannut Ylen pyydettyä siltä ajantasaista tietoa.

Lähde: [Så kommer Sveriges Radio sänka sina kostnader](#) 31.1.2024

2.4. SVT

SVT:n säästöjen taustalla on samat syyt kuin SR:llä: yleinen kustannustaso on noussut enemmän kuin vuosittainen määrärahakorotus, joka on toimilupakaudella kiinteä.

Vuonna 2021 SVT käynnisti televisiotuotannon kustannustason nousun sekä turvallisuus- ja valmiustoimenpiteiden vuoksi säästöohjelman, jolla se tavoitteli noin 9 miljoonan euron säästövaikutuksia vuoteen 2025 mennessä.

Kustannuspaineiden jatkettua nousuaan SVT kasvatti vuonna 2023 säästötavoitettaan noin 18 miljoonaan euroon. **Säästöt voivat vaikuttaa 70–80 työtehtävään**, ja vaikutus tulee olemaan suurin Tukholmassa. Esimerkiksi ohjelmien live-tekstityksen automatisointi otetaan käyttöön, mikä johtaa työtehtävien vähenemiseen. **Säästöjä toteutetaan sekä tukitoiminnoissa että sisältöpuolella, mukaan lukien uutistoiminnan toimituksellinen henkilöstö.** Määräaikaisia työsuhteita vähennetään.

SVT arvioi, että mahdolliset lisäsäästöt, edellä kuvattujen lisäksi, vaikuttaisivat laajemmin ohjelmatarjontaan ja toimituksiin ja johtaisivat esimerkiksi vaikeuksiin ylläpitää aluetoimituksia ja tilata tuotantoyhtiöiltä nykylaajuudessaan.

Tiedot perustuvat SVT:n vastaukseen Ylen pyydettystä siltä ajantasaista tietoa.